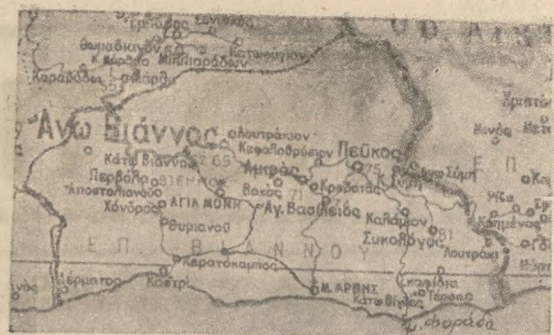

Εκδότης — Διευθυντής
Γ. Δ. ΧΡΗΣΤΑΚΗΣ
Επιμέλεια ύλης
Κ. Γ. ΣΤΕΦΑΝΑΚΗΣ
28 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1985
Τιμή φύλλου δρχ. 15
Αριθμός φύλλου 104
Ηράκλειο 1866, αριθ. 110

ΒΙΑΝΝΙΤΙΚΑ ΝΕΑ

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ ΣΤΗΝ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΒΙΑΝΝΙΤΩΝ

ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΕΣ ΕΚΛΟΓΕΣ 1985

Εκλογές στις 2 Ιουνίου 1985. Εκλογές για να αναδειχτεί νέα Βουλή και νέα Κυβέρνηση, που θα αντιμετωπίσει τα πολυποίκιλα προβλήματα του Ελληνικού λαού:

Προβλήματα εθνικά και κοινωνικά. Προβλήματα εξωτερικής και εσωτερικής πολιτικής. Πολιτικής κατάλληλης, για να αντιμετωπιστεί η δύσκολη οικονομική κατάσταση που περνά ο τόπος. Να αντιμετωπιστεί η αυξημένη ανεργία, το πρόβλημα των ημερήσιων έτοι που να καλύπτουν τις ανάγκες των πολιτών, η δημόσια υγεία, η εκπαίδευση σ' όλες τις βαθμίδες, από τους βρεφικούς σταθμούς ως τα Πανεπιστήμια και τις άλλες ανώτερες και ανώτατες σχολές. Τα δημόσια έργα, οι δημόσιες επιχειρήσεις, η αγροτική οικονομία, η βιομηχανία, η βιοτεχνία, το εμπόριο, ο τουρισμός και οι πολυποικίλες άλλες ανάγκες των πολιτών' οι σχέσεις μας με όλες τις χώρες του κόσμου, σχέσεις που να εξασφαλίζουν την ανεξαρτησία και ακεραιότητα της χώρας μας, οικονομικές και πολιτιστικές ανταλλαγές με τους άλλους λαούς. Σχέσεις που να προάγουν το βιωτικό μας και το πολιτιστικό επίπεδο του λαού μας.

Από τα παλιά χρόνια, από τότε που υπάρχουν γραπτά ή και άλλα στοιχεία, από τότε που παρουσιάζονται οι πρώτες οργανωμένες κοινωνίες, γίνονται εκλογές για την ανάδειξη Επιτροπών, Διοικήσεων, Κυβερνήσεων που θα παλέψουν για να αντιμετωπίσουν τα προβλήματα της κοινωνικής ομάδας που

τις εξέλεξε.

Εκλογές γίνονται σε τακτά χρονικά διαστήματα, και στη χώρα μας οι βουλευτικές κάθε τέσσερα χρόνια, εκτός αν άλλοι λόγοι τις επιπεύσουν. Την ψήφο του λαού διεκδικούν συνήθως πολλά κόμματα. Μικρά και μεγάλα. Μεγάλα που διεκδικούν την πλειοψηφία, για να σχηματίσουν κυβέρνηση, αν και καμιά φορά η ψήφος του λαού τα μετατρέπει σε μικρά. Μικρά, που με τη δύναμή τους στο Κοινοβούλιο θα μπορούν να ελέγχουν και πολλές φορές με την κριτική και τον έλεγχο τους να συμβάλλουν θετικά στη σωστότερη διακυβέρνηση της χώρας. Έτσι όσο μεγαλύτερη δύναμη διαθέτουν τα μικρά κόμματα, τόσο πιο αποτελεσματικός γίνεται ο έλεγχός τους.

Η ιστορία διεξαγωγής των βουλευτικών εκλογών στον τόπο μας έχει πολλά να μας διδάξει. Από το πιο μικρό διαμέρισμα, το μικρό χωριό, ως την ευρύτερη περιφέρεια, τη χώρα ολόκληρη, είχαμε εκλογές ήμερες και πολιτισμένες και εκλογές με πολύ πείσμα, αντιθέσεις, αντεκδικήσεις, μέχρι και φονικά επεισόδια. Εκλογές που δημιουργούν το χωρισμό των κατοίκων σε παρατάξεις, έτοιμες για πολεμική σύρραξη, αντιθέσεις μέσα σε οικογένειες γονέων με παιδιά, αδελφών με αδελφούς, ώστε να διακόπτουν τις συγγενικές τους σχέσεις και να γίνονται αφορμή για μεγαλύτερες διενέξεις που οδηγούν σε μακροχρόνια διακοπή των οικογενειακών σχέσεων.

Οι στήλες αυτές αναφέρονται σήμερα στις εκλογές, για να ε-

πισημάνουν πως τα προβλήματα που απασχολούν τους συνεπαρχιώτες μας στο σύνολό τους είναι όμοια για όλους. Όποια λύση κι αν δοθεί στο οδικό δίκτυο της επαρχίας, στο υδρευτικό και αρδευτικό δίκτυο, στις τιμές των αγροτικών προϊόντων και όλα τα άλλα που τους ενδιαφέρουν, το ίδιο θα ωφεληθεί ή θα ζημιώσει όλους.

Άς ακούσουν λοιπόν όλους τους ομιλητές όλων των κομμάτων όλοι οι συνεπαρχιώτες, με ένα όρο: να τους επισημάνουν τα ιδιαίτερα προβλήματα των χωριών μας.

Άς αποφασίσει ο καθένας να ψηφίσει το κόμμα που κατά τη δική του κρίση θα ωφεληθεί περισσότερο τον τόπο. Το κόμμα που κατά τη γνώμη του θα δώσει πιο σωστές λύσεις στα προβλήματά του, που είναι προβλήματα και του αδελφού του και του γείτονά του, όλων των χωριανών του. Οι μεταξύ τους αντιθέσεις, διαμάχες, πείσματα, και πολλές φορές χειρότερα, κατέναντα δεν ωφελούν, ζημιάζουν όλους. Άς διασκεδάσουν μετά τις εκλογές όλοι. Κι αυτοί που στις εκτιμήσεις τους γελάστηκαν ως αρκεστούν μονάχα στο να βρουν τους λόγους και όλοι μαζί να συνεχίσουν τον αγώνα της ζωής, και να έχουν πάντα στο νου τους τη λαϊκή παροιμία: «Αν δεν κλάψει το παιδί, δεν το βυζαίνει η μάνα». Όποιο κόμμα κι αν πλειοψηφήσει στις εκλογές, όποιο κι αν κυβερνήσει, τα προβλήματα του τόπου θα λυθούν μόνο με την διαρκή προβολή τους και την από κοινού διεκδίκηση όλων αυτών που τους αφορούν.

Παραλιακοί οικισμοί της Επαρχίας

«ΕΝΤΟΝΗ και απρογραμμάτιστη οικιστική ανάπτυξη, αυθαίρετη δόμηση, θερμοκηπιακή — αν επιτρέπεται η έκφραση — ρύπανση (εξ αιτίας των νάυλων) είναι μερικοί μόνο από τους λόγους των πάσης φύσεως κινδύνων που κρέμονται πάνω από αυτό, το τελευταίο — ο βορράς έχει ήδη «πέσει» — οχυρό της Κρήτης. Μ' αυτά τα εισαγωγικά λόγια η κ. Μάνια Κωστοβασιλή

από τις στήλες της εφημ. του Ηρακλείου «ΠΑΤΡΙΣ» 13/4/85, παραθέτει μελέτη του ΤΕΕ) ΤΑΚ που αναφέρεται στις νότιες ακτές της Κρήτης.

Καταχωρούμε στη συνέχεια όσα η μελέτη αναφέρει για τους οικισμούς της επαρχίας μας.

● ΠΕΡΑ ΤΣΟΥΤΣΟΥΡΑ — ΤΣΟΥΤΣΟΥΡΑΣ:

«...Η περιοχή παρουσιάζει τα τελευταία χρόνια έντονη

τουριστική ανάπτυξη, η οποία όμως γίνεται απρογραμμάτιστα και έχει ως αποτέλεσμα την υποβάθμιση της περιοχής και φαινόμενα ρύπανσης κυρίως από τις οικιστικές χρήσεις. Ο οικισμός δομήθηκε αυθαίρετα χωρίς πρόβλεψη για τα βασικά έργα υποδομής.

Στην περιοχή, εκτός της έντονης χρήσης της γής, ασκείται και η αλιεία η οποία λό-

γω έλλειψης κατάλληλων εγκαταστάσεων (ιχθυόσκαλα) προκαλεί ρύπανση (οσμές) και συντελεί στην υποβάθμιση του περιβάλλοντος».

● ΚΕΡΑΤΟΚΑΜΠΟΣ

«...Έντονη, απρογραμμάτιστη οικιστική περιοχή λόγω της καλλιέργειας των πρώιμων κηπευτικών, προσελκύει κατοίκους των μεσογειακών οικισμών για εγκατάσταση. Το γεγονός αυτό και η τουριστική ανάπτυξη οδηγεί στην αυθαίρετη δόμηση και την υποβάθμιση του περιβάλλοντος. Η άσκηση της αλιείας προκαλεί και έξω τα ίδια προβλήματα που εμφανίζονται στον Τσουτσοβόρα».

● ΑΡΒΗ:

«...Είναι από τις περιοχές που πρόσφατα ελκύει το τουριστικό ενδιαφέρον. Παρουσιάζει έντονες πιέσεις για τουριστική ανάπτυξη. Η απρογραμμάτιστη ανάπτυξη έχει ως αποτέλεσμα τη ρύπανση της θάλασσας και την υποβάθμιση του φυσικού και οικιστικού περιβάλλοντος. Εστίες ρύπανσης των νερών είναι τα αστικά απόβλητα (και των τουριστικών εγκαταστάσεων) που εκβάλλουν χωρίς να υφίστανται καμιά επεξεργασία στην θάλασσα εμπρός από τον οικισμό. Πα-

● Συνέχεια στη σελίδα 3

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

Για κάθε αρμόδιο

Ύστερ' από πολλές δυσκολίες που πέρασε η υπόθεση του Διδακτηρίου (Δημοτ. Σχολείου) της Άνω Βιάννου, γραφειοκρατικές οι περισσότερες, στα τέλη Φεβρουαρίου ξεκίνησαν οι εκσκαφές για τη θεμελίωσή του.

Κατά την εκσκαφή σ' ένα σημείο η σύσταση του εδάφους βρέθηκε διαφορετική από ό,τι την πρόβλεπε η μελέτη. Στάλθηκε στην αρμόδια υπηρεσία του ΟΣΚ δείγμα για ανάλυση και την ανάλογη τροποποίηση της μελέτης. Πλησιάζουν όμως δυο μήνες από τότε και ως την ώρα που γράφονται οι γραμμές αυτές, η γραφειοκρατική διαδικασία, η γάγγραινα που βάζει φραγμό και αναστέλλει κάθε προσπάθεια για την προώθηση των δημοσίων έργων, δεν άφησε να δοθεί καμιά απάντηση.

Ο δρόμος Βιάννος - Κερατόκαμπος

Αναφερθήκαμε σε προηγούμενα φύλλα των Β.Ν. στο δρόμο Βιάννος — Κερατόκαμπος και ιδιαίτερα στην πρόσβαση του, ύστερ' από τις δυνατές βροχές του περασμένου Δεκεμβρη.

Οι Τεχνικές Υπηρεσίες τη βλέπουν δύσκολη. Αναφέρονται σε νέα διάνοιξη, που χρειά-

ζεται πολλά χρήματα και γι' αυτό καταλήγουν στη διάνοιξη που έγινε τελευταία κάτω από το Γυμνάσιο.

Σε πρόσκληση των Β.Ν. προς τους Μηχανικούς της Επαρχίας για δικές τους προτάσεις ο κ. Δημ. Ραφτόπουλος έκανε μια πολλή ρεαλιστική ΣΥΝΕΧΕΙΑ στη σελ. 4

ΤΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ ΤΟΥ 1943 ΣΤΗΝ ΕΠΑΡΧΙΑ ΜΑΣ

Αφήγηση του κ. Βαγγέλη Μιχελινάκη

(Η δημοσίευση γίνεται όπως είναι το κείμενο χωρίς διορθώσεις, εκτός από σπανιότητες περιπτώσεις και όταν είναι εντελώς απαραίτητες).

8ο

Ο Μύλλερ δέχεται την πρόταση και ο Σεβασμιότατος έρχεται στην Βιάννο και τον βρίσκει στην Βιάννο και τους αρχιερείς και τον κ. Γκριδάκη και τους παραδίδομεν την απάντηση των ανταρτών στο σπίτι του παπα—Μπισσακάκη.

Διαβάζοντας την επιστολή ο κ. Γκριδάκης δαγκώνει τα

χειλή του. Υπάρχει σοβαρό λάθος. Εκείνη τη στιγμή φτάνει ο αστυνόμος Βαγγέλης Παπαδογιάννης, μας καλωσορίζει και φεύγει αμέσως. Ο κ. Γεώργιος Γκριδάκης, φοβούμενος την τυχόν ειδοποίηση του Ρίχτερ από τον αστυνόμο, φεύγει αμέσως να διορθώσει την επιστολή και να την παραδώσει στον Ρίχτερ.

(Τότε με καλέγει(1) ιδιαίτερα ο παπα—Μπισσακάκης και μου λέει: «Να φύγεις εσύ αμέσως να πάς στο Λουτράκι να μείνεις στον παπα—Αντώνη το σπίτι και να προσέχεις.

Δεν θα κατέβεις, μόνο(2) όταν σε ειδοποιήσω εγώ ή ο παπα—Γρηγόρης. Το βράδυ θα μείνει εκεί και αυτός, πές στον παπα—Αντώνη». Μου δίνει και ένα σημείωμα μικροσκοπικό σφραγισμένο για τον παπα—Αντώνη. Εκεί βρήκα τον Ραφτομοάνη, που με αγάλιασε. «Πές μου για το Γιατρό» (3) του είπα. «Είχε κατέβει, πριν γίνει η μάχη της Σύμης και ήταν καλά κάπου εδώ κοντά θα φυλάγεται». Το βράδυ ήρθε και ο παπα—Γρηγόρης και έκαμαν λειτουργία οι δυο παπάδες κατόπιν εντολής του Ραφτομοάνη).

Τι έγραφε όμως η επιστολή δεν μας είπαν. Όπως μας είπε εκ των υστέρων ο παπα—Μπισσακάκης, που τον ρώτησε ο παπα—Γρηγόρης, όταν πήγαμε να τον ευχαριστήσουμε για τη συντηρήση που προσέφερε για όλη την απελευθέρωση των ομήρων και την εξυπηρέτηση που έκανε και σ' εμάς, έγραφε η επιστολή: «Εμείς υπαγόμαστε στο Στρατηγείο της Μέσης Ανατολής, τροφοδοτούμαστε και ουδέμια ανάμιξη έχουμε με τους κατοίκους των χωριών της επαρχίας Βιάννου. Ο Αρχηγός ελευθέρων σκοπευτών Μπαντουβάς». Διορθωμένη η επιστολή στην Γερμανική παραδίεται στον Ρίχτερ από τον Γκριδάκη. ● Συνέχεια στη σελίδα 4

ΟΙ ΓΙΟΡΤΕΣ ΤΟΥ ΠΑΣΧΑ

Ο ευνοϊκός καιρός βοήθησε φέτος να γιορταστεί το Πάσχα σ' όλα τα χωριά της Επαρχίας μας, όπως και σ' όλη την Ελλάδα, με ξεχωριστές γιορταστικές εκδηλώσεις.

Δεν είναι τυχαίο ότι το Πάσχα έχει καθιερωθεί ως η κατεξοχήν εορτή της χώρας μας, που είναι παράλληλα γιορτή ξεκούρασης και του γλεντιού. Αυτό συμβαίνει για δύο κυρίως λόγους: Πρώτα, γιατί συμπίπτει πάντα με τις πρώτες μέρες της Άνοιξης. Περισσότερο όμως, γιατί η ιδέα της «Ανάστασης»

πλημμυρίζει τους ανθρώπους με συναισθήματα αισιοδοξίας. Γιαυτό και η ευχή «Καλή Ανάσταση» είχε στους δύσκολους καιρούς ένα κρυφό μήνυμα. Από τον καιρό της Τουρκοκρατίας, μα και σε κάθε άλλη δύσκολη εποχή, ο λαός, μας με την ευχή «Καλή Ανάσταση» δεν εξέφραζε μονάχα το θρησκευτικό συναίσθημα, αλλά και τους θαυότερους πόθους του για απελευθέρωση, εθνική και κοινωνική.

Η Ανάσταση του Χριστού, τοποθετημένη μέσα στην ε-

● Συνέχεια στη σελίδα 4

ΓΕΩΡΓΙΚΟΙ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΙ

Του Βαγγέλη Βαρδάκη

12ο

4. ΛΟΓΟΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΙ

Η ενσωμάτωση της γεωργίας μας στις ξένες καπιταλιστικές αγορές και η εξάρτηση της χώρας από τις καπιταλιστικές αναπτυγμένες χώρες έφερε αναγκαστικά και την πολιτιστική μας αλλοτρίωση.

Τα ξένα μονοπώλια και οι πολυεθνικές εταιρείες μέσα από τα μαζικά μέσα επικοινωνίας (διαφημίσεις κ.ά.) μπαίνουν όλο και περισσότερο

στην καθημερινή μας ζωή, μεταβάλλοντας όχι μόνο τις καταναλωτικές μας συνήθειες αλλά και τη συμπεριφορά μας γενικά.

Ο ξενόφερτος τρόπος ζωής (τουρισμός κ.ά.) προσπάθησε έτσι να σπάσει και σε κάποιο βαθμό, αλλού μικρό και αλλού μεγάλο, τα κατάφερε να σπάσει τις λαϊκές μας παραδόσεις και αξίες.

Έτσι, στο χώρο της εθνικής υπερηφάνειας έβαλε επικίν-

δυνα την ξενομανία (κατανάλωση ξένων προϊόντων, ξενόγλωσσες λέξεις κ.ά.).

Στο χώρο του ιδανικού έβαλε το μηδενισμό, τη λατρεία του ποδοσφαιρού και της χαρτοπαζίας, τη χρήση των ναρκωτικών κ.ά.

Στο χώρο της δημιουργικής δράσης και έκφρασης της νεολογίας μας έβαλε την ψευτική διασκέδαση (μουσική, κ.ά.) και την αδιαφορία για τα κοινά.

● Συνέχεια στη σελίδα 4

ΑΠΟ ΤΗ ΖΩΗ ΤΗΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ

ΧΡΗΣΙΜΑ ΤΗΛΕΦΩΝΑ

Υγειονομικός Σταθμός Βιάννου	22205
Ίατρείο Άγροτικό Πεύκου	31377
Χωροφυλακή Υποδιεύθυνση Βιάννου	22206
Χωροφυλακή Σταθμός Πεύκου	31378
Γυμνάσιο Βιάννου	22230
Άγρονομείο Βιάννου	22008
Ειρηνοδίκη	22211
Συνεταιρισμός Βιάννου (Γραφεία)	22226
Συνεταιρισμός Βιάννου (Έλαιουργείον)	22136
Ο.Τ.Ε. (Βλάβαι)	22121
Ο.Τ.Ε. (Πληροφορίες)	22215
Έλληνικά Ταχυδρομεία	22203
Κτηνιατρείο	22090
Φαρμακείου	22.140

ΑΓΟΡΑΙΑ

Πετράκης Χαρ. — Βιάννος	22051
Ζαϊράκης Θεόφιλος — Βιάννος	22404
Θεοδοσάκης Γεώργιος — Πεύκος	31437
Καρσιάκης Έρμανουήλ — Λουτράκι	22103
Λαοσηβιάκης Γ. — Βιάννος	22355
Χαιζάκης Ιωάννης — Άγιος Βασίλειος	31301
Γαλανάκης Μιχ. — Χόνδρος	22101
Ψαρολογάκης Κων. — Χόνδρος	22109
Σοφοκλής Παπαδάκης — Καλάμι	31275
Ιωάννης Κονουλάκης — Άμυρά	31420

(Γιά υπεραστικά: 0895)

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

ΑΡΡΑΒΩΝΕΣ

ΣΤΟ ΗΡΑΚΛΕΙΟ:

Μάρφη Χρυσ. Μαθιουδάκη και Γιάννης Σαυρακάκης — Νίκος Γ. Κοκολάκης και Άννα Πετσελάκη
ΣΤΗΝ ΑΝΩ ΒΙΑΝΝΟ:
 Φωφώ Ν. Σπανιάκη και Νίκος Παπαδογιάννης.

ΓΑΜΟΙ

ΣΤ' ΑΜΥΡΑ

Κωστούλα Γεωργ. Μπαριτάκη και Χρήστος Μαλτέζος.
ΣΤΟ ΗΡΑΚΛΕΙΟ:
 Μανόλης Δ. Σφακιανάκης και Μαρία Ανδρουλιδάκη

ΘΑΝΑΤΟΙ

ΣΤΟΝ ΑΓ. ΒΑΣΙΛΕΙΟ:

Πέτρος Καλλέργης
ΣΤΗΝ ΑΝΩ ΒΙΑΝΝΟ:
 Μαρία Πολ. Λουλάκη
 — Δημήτριος Χρ. Παπαδημητράκης
 — Ελένη σ. Μιχ. Παπαγιαννάκη

ΣΤΗΝ ΚΑΤΩ ΒΙΑΝΝΟ:

Γιάννης Δουλιγέρης

ΣΤ' ΑΜΥΡΑ:

Εμμ. Παντουβάκης
ΣΤΗΝ ΑΘΗΝΑ:
 Γεώργιος Εμμ. Λουλάκης (Τρωικός).

ΣΥΓΧΑΡΗΤΗΡΙΑ

Στο σεμνό και εκλεκτό κορίτσι (ανεψιά μας) Μαρία Εμμ. Λουλάκη, που πήρε το πτυχίο της Φυσικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών με «λίαν καλώς», ολόθερμα συγχαρητήρια και ευχές για υγεία, πρόοδο, και καλή σταδιοδρομία.

Οι θείοι της
 Νίκος και Μαρία Κατσαράκη

ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΡΙΑ

Ευχαριστούμε θερμά όλους που μας συμπαροστάθηκαν στο θάνατο της μητέρας μας ΜΑΡΙΑΣ ΠΟΛ. ΛΟΥΛΑΚΗ
 Ιδιαίτερα ευχαριστούμε την κ. Φωφώ Τριγωνάκη για τη συμπαράστασή της στις τελευταίες ώρες της ζωής της.
 Τα παιδιά της.

Η επιτροπή για την ανέγερση του Γηροκομείου ευχαριστεί:

— την οικογένεια Βαρδινουγιάννη για την προσφορά 250.000 δρχ.
 — την Υφ. ΜΟΜΑ και ιδιαίτερα τον υφυπουργό κ. Παυ-

σανία Ζακολίκο για την προσφορά 500 κυβικών διαφόρων υλικών.

— τις Βασιλική και Παρασκευή Παπαδογιάννη για την προσφορά ενός ελαιόφυτου με 21 ελαιόδεντρα αξίας 125.000 δρχ.

—την Αικατερίνη Τσοπάκη για την προσφορά 2.000 δρχ. στη μνήμη των γονέων, του αδελφού και της εξοδούλης ης Τσιτσινιάς Κοκολάκη.

— όλους τους άλλους, που οι προσφορές τους έχουν ανακοινηθεί από τις στήλες των Β.Ν.

Θερμότητα ευχαριστούμε όλους εσάς που μας συμπαροστάθηκατε στο βαρύτατο πένθος μας για το θάνατο του πολυαγαπημένου μας συζύγου, πατέρα, αδελφού και παππού ΠΕΤΡΟΥ ΜΥΡ. ΚΑΛΛΕΡΓΗ

Επίσης ευχαριστούμε το επιστημονικό και βοηθητικό προσωπικό του Θεραπευτηρίου «Ασκληπείον» για τις προσπάθειες που κατέβαλαν να τον κρατήσουν κοντά μας.

Τα ανίψια του Κων/νου Στεφανάκη που εκφώνησε τον επικήδειο, Νικ. Βαρδάκη, και την Μαρία Ν. Καλλέργη η οποία και παρευρέθηκε μαζί με την Αικατερίνη Χα Αντωνογιωργάκη στις τελευταίες στιγμές της ζωής του.
 Η σύζυγος: Χρυσή Καλλέργη
 Τα παιδιά του: Ευάγγελος — Ανθούλα — Μηνάς — Χαίδω — Γιώργος — Φωτούλα Καλλέργη
 Ο αδερφός του: Σπύρος
 Τα εγγόνια.

ΔΩΡΕΕΣ

Μας έστειλαν για το Φ.Τ.Β. Λ/σμό Γηροκομείου 5.000 δρχ. ο κ. Ιωάννης Εμμ. Κοκολάκης στη μνήμη της μητέρας του Τσιτσινιάς και 5.000 δρχ. ο κ. Νικ. Γ. Βλαχάκης στη μνήμη των γονέων του.

ΕΠΙΤΥΧΙΕΣ

ΣΥΝΕΠΑΡΧΙΩΤΩΝ

Η Βάσω Βασιλάκη — Σηφάκη διορίστηκε Συμβολαιογράφος στον Πύργο Μονοφασίου.

ΠΩΛΕΙΤΑΙ

Αγρόκτημα 7 περίπου στρεμμάτων στη θέση «Κωστιανός» μεταξύ Χόνδρου και Κάτω Βιάννου, καθαρό και κατάλληλο για κάθε είδους καλλιέργεια Πληρ. στο τηλ. 081.236596.

ΕΝΑΣ ΦΙΛΙΚΟΣ ΔΙΑΛΟΓΟΣ

Του Γ. Δημητρά

Με αυτό το γραφτό μου δεν έρχομαι, ούτε και είναι σωστό, ν' αντιδικήσω με τον αγαπητό συντοπίτη κ. Γιάννη Νεραντζάκη, σε απάντηση των όσων δημοσίευσε στα «Β.Ν.», και που έχουν σχέση με παλιότερο δικό μου δημοσίευμα στην ίδια εφημερίδα και που αφορούσε το ολοκαύτωμα των χωριών της Βιάννου και της Ιεράπετρας.

Δεν θέλω να πικράνω τον Γιάννη Νεραντζάκη, που με τη γραφίδα κι αυτός στο χέρι σαν όπλο, αγωνίζεται για το καλό όλης της βιαννίτικης περιφέρειας.

Πρέπει όμως και να του απαντήσω, κι αυτό όχι μόνο γιατί θέλω να διασκεδάσω τους φόβους του ως προς τις προθέσεις μου, όπως τις ερμηνεύει στο δημοσίευσμά του, αλλά και να δούμε πού βρίσκεται η αλήθεια, όπως τη βλέπουμε εμείς που βρισκόμαστε από την άλλη μεριά του λόφου, μέσα στα Συμιάνα.

Και ποιά είναι αυτά τα Συμιάνα, μας το ομολογεί το πασίγνωστο σκυπτικό τραγουδάκι, με την παραφθορά ενός γράμματος και που λέει:

Πάνω Σύμη, Κάτω Σύμη, Κρεβατάς κι Αΐ—Βασίλης, Συκολόγος και τα Γόδια και της Σύμης τα μετόχια.

Αυτά τα χωριά και τ' άλλα που δεν αναφέρονται στο τραγουδάκι, απλώνονται από τη Ρουσσά Κεφάλα και μέχρι του Μύρτου τον ποταμό, που στη συνείδηση και στη σκέψη όλων εμάς που κατοικούμε ή γεννηθήκαμε στα χωριά αυτά, ένα χωριό λογούνται.

Το γνωρίζω, κ. Νεραντζάκη, είμαι σίγουρος γι' αυτό, πως κανείς, μα κανείς απ' αυτούς που κατοικούν τα χωριά αυτά, δεν συμβίβαστηκε ποτέ με την ιδέα, όταν χρόνια και χρόνια ακούνε να λέγεται για τις φλόγες της Βιάννου, για τις μάχες της Βιάννου, για το ολοκαύτωμα της Βιάννου, και όχι των χωριών της επαρχίας Βιάννου, όπως είναι και η αλήθεια.

Όσο για τα τέσσερα χωριά της Ιεράπετρας, πικρία και βαθύ παράπονο που ποτέ δεν ακούστηκαν, λες και το Σεπτέμβρη του 1943 δροσερό αεράκι πέρασε από πάνω τους και όχι η φωτιά και η ρημαγή.

Όταν λέω ενιαίο το μνημόσυνο, που σημαίνει όλοι μαζί και μάλιστα σ' ένα βιαννίτικο χωριό, αυτό μεταφράζεται σε διχονοία; Δεν το φαντάζομαι. Κι εσείς ο ίδιος σαν το καλοσκεφετείτε, θα δείτε πως με αδικήσατε με το γραφτό σας αυτό.

Με αναγκάζετε να πώ και κάτι άλλο και δεν θα το ήθελα, δεν είναι στο χαρακτήρα μου, πως γι' αυτά τα χωριά, για την ίδια τη Βιάννο για την οποία έχω μια μεγάλη ευαισθησία, αφού στο γυμνάσιό της έμαθα τα πρώτα γράμματα, έχω δώσει την ψυχή μου την ίδια. Αυτό το γνωρίζουν περισσότερο άνθρωποι που ζούν σε τόπους μακρινούς περισσότερο και από τους ίδιους τους χωριανούς μου ίσως. Δεν λέω περισσότερα, γιατί θα ξεπεράσω τα όρια της μετριφροσύνης.

Τέλος πάντων η ιστορία αυτή ξεκίνησε από δημοσιεύματα που έγιναν στην εφημερίδα «ΑΝΑΤΟΛΗ» του Αγίου Νικολάου. Το γνωρίζει αυτό ο κ. Χρηστάκης. Η δική μου σκέψη σκοπό είχε να προλάβει μια πιθανή διαμάχη μεταξύ των χωριών Βιάννου και Ιεράπετρας. Το αντίθετο δηλαδή ακριβώς από εκείνο που εσείς, κ. Νεραντζάκη, φοβηθήκατε.

Αν θέλετε τώρα να δείτε και τις αντιδράσεις, πηγαίνετε στη Σύμη και σ' άλλα χωριά, για να κάμετε τις διαπιστώσεις σας από κοντά, και τότε θα καταλάβετε πόσο άδικα είναι τα όσα μου καταμαρτυρήσατε, χωρίς και να σας παραγγώ, γιατί γνωρίζω πως δεν είχατε καμιά εις βάρος μου κακή πρόθεση.

Λάθος όμως...

Κι εδώ τέλος εκ μέρους μου στη συζήτηση.

ΕΚΕΙΝΟΙ ΠΟΥ ΦΕΥΓΟΥΝ

ΠΕΤΡΟΣ ΜΥΡ. ΚΑΛΛΕΡΓΗΣ

ΑΠΟΧΑΙΡΕΤΩΝΤΑΣ ΤΟΝ ΠΑΤΕΡΑ ΜΟΥ

Αποχαιρετώντας τον πατέρα μου στο μεγάλο του ταξίδι και αντί για νεκρόλογα και επαινούς, δημοσιεύω το παρόν εκπληρωμένο μια παλιά του επιθυμία να δημοσιευθεί.

Αλλού καμπάνες παίζουνε, αλλού χορούς χορεύουν, αλλού βανάδες κλαίουνε, ποτέ τους δεν αρνεύουν.

Αλλού γεννάται η ζωή, αλλού ζωή πεθαίνει κι αλλού γεννάται απονία και δυστυχία φέρνει.

Αλλού γεννάται η χαρά, η ομορφιά, τα πλούτη κι αλλού γεννάται η συμφορά, η φτώχεια και το δάκρυ, έτσι τα μόρασε ο Θεός, τα έκαμε η πλάση.

Άλλοι ψαρεύουν άδολα στις θάλασσες τα φύκια κι άλλοι κρατούνται φυλακή, άραγες να 'ναι δίκια; Άλλοι αρμενίζουν με άρμενα της θάλασσας τα πλάτη κι άλλοι διαβαίνουν στη στεριά με κόπους και με πάθη.

Άλλοι πετούνε σ' ουρανοί και χαιρόνται την πλάση κι άλλοι με κόπο σκάβουνε μέσα στην γής τα βάθη.

Άλλοι κρατούν τα έδρανα και με χαρά προσημένουν, κι άλλοι κρατούνται στα σκαμιά, θάνατο περιμένουν.

Από ένα πτωχό με ψευδώνυμο Φαραός από την Κρήτη Διατηρώ το κείμενο όπως έχει στο χειρόγραφο.

Ο γιός του Γεώργιος Καλλέργης

ΓΙΑΝΝΗΣ ΔΟΥΛΓΕΡΑΚΗΣ

Πέθανε ύστερα από πολύμηνη ταλαιπωρία σε κλινικές της Αθήνας και του Λονδίνου ο Γιάννης Δουλιγέρης και κηδεύτηκε στην Κ. Βιάννο.

Το νεκρό απχαιρέτισε με καταφανή συγκίνηση ο κ. Γεώργιος Σταματουλάκης, Δ/της ΑΤΕ Βιάννου. Αναφέρθηκε πρώτα στο ταξίδι του για το Λονδίνο που ο ίδιος το χαρα-

κτήρισε με τις λέξεις: «Ίσως το τελευταίο».

Στη συνέχεια εξήρε τη στοργή και τη φροντίδα του για τις σπουδές και την αποκατάσταση των παιδιών του. Στάθηκε ιδιαίτερα στην κοινή προσφορά του Γιάννη Δουλιγέρη στο χωριό του μα και σ' ευρύτερο χώρο. Πολ

• Συνέχεια στη σελίδα 3

ΜΑΝΤΙΝΑΔΕΣ ΤΟΥ ΓΑΜΟΥ

Γράφει ο Αντώνης Εμμ. Στιβακτάκης

Σε προηγούμενα φύλλα των Β.Ν. (97, 98,99,100) που είχαμε παρουσιάσει τα έθιμα του γάμου, είχαμε δεσμευτεί να παρουσιάσουμε με την πρώτη ευκαιρία και τις μαντινάδες του γάμου, για να σχηματίσουμε μια πιό ολοκληρωμένη λαογραφική εικόνα αυτής της τόσο σημαντικής σελίδας της ανθρώπινης ζωής. Γι' αυτό σήμερα θα προσπαθήσουμε να παρουσιάσουμε, όσο πιό σύντομα μπορούμε, τις πιό σημαντικές από τις μαντινάδες που μπορούσαμε να συγκεντρώσουμε.

Θα μπορούσαμε, ανάλογα με το περιεχόμενό τους, να τις κατατάξουμε σε τέσσερις κατηγορίες: Επαινετικές, ευχητιστές, συμβουλευτικές, και διάφορες. Πιστεύουμε πως οι περισσότερες απ' αυτές που θα αναφέρουμε, είναι πρωτότυπες και παρουσιάζουν ενδιαφέρον. Μέσα απ' αυτές φαίνεται ξαθέτερα το μεγαλείο της α-

πλής ψυχής του λαού, η τοποθέτησή της απέναντι στο γάμο, απέναντι στη νέα ζωή που αρχίζουν οι νεόνυμφοι και συγχρόνως στη σχέση που πρέπει να έχουν μεταξύ τους, αλλά και με τους γονείς και συγγενείς τους. Πολλές διαπιστώσεις θα μπορούσαμε να κάνουμε γύρω από τα πιστεύω του λαού, αν αναλύσαμε νοηματικά και σε βάθος τις μαντινάδες αυτές. Όμως θα το αποφύγουμε για δυο λόγους. Πρώτο, γιατί πιστεύουμε πως κάθε τραγούδι (ή μαντινάδα) που αναλύεται νοηματικά χάνει κάτι από την ομορφιά του. Και δεύτερο, γιατί θέλουμε ν' αφησούμε τον αναγνώστη να κάνει μόνος του (αν επιθυμεί) την ανάλυση, την εμβάθυνση, θα λέγαμε, αυτή. Αμέσως λοιπόν παραθέτουμε μια επιλογή από τις μαντινάδες του γάμου που καταγράψαμε. Θα τις αναφέρουμε σε κατηγορίες, ανάλογα με τη χρονική σειρά που λέγονται:

1. Όταν ετοιμάζουν και μεταφέρουν τα προυκιά:

—Στ' όνομα τ' Αφέντη (του Χριστού) και της Παναγιάς να σακιάσουμε την προύκα στη νοικοκεράς.
 —Ένα ανέφαλο περνά, φέρνει νερό και στούπα και να 'ναι καλορίζικη στη νύφη μάς η προύκα.
 —Ένα ανέφαλο περνά από τον Αΐ—Γιώργη, ας είναι καλορίζικο και τούτο το σεντόνι.
 —Ένα ανέφαλο περνά από τον Αΐ—Γιάννη, ας είναι καλορίζικο και τούτο το γιοργάνι.
 —Ας είναι καλορίζικο και κείνο το κιλίμι, να θέτει η νύφη κι ο γαμπρός να κάνουν το ταλίμι.
 —Μικρή μου, όταν ύφανες κι ήσουν στ' αργαστήρι, οι αγγέλοι σ' αρμενέιανε απου το παραθύρι.
 —Χέρια και πόδια φίλησε, νύφη μου, στη μαμάς σου, γιατί σου παραστάθηκε κι ήκαμες τα προυκιά σου.
 —Ομορφος είναι ο γαμπρός μα πιό όμορφη η νύφη, απου φερενε τα προυκιά και στόλισε το σπιτί

2. Όταν στόλιζαν τον παστό:

(Οπαστος ήταν ένα σεντόνι που το στόλιζαν με διάφορα άνθη. Σε κάθε λουλουδι είχα δεμένο ένα μικρό κουλούρι, ενώ στη μέση του σεντονιού έδεναν ένα μεγάλο κουλούρι φτιαγμένο ειδικά γι' αυτό το σκοπό. Τον παστό τον κρεμούσαν μέσα στο υψικό σπιτί, στον τοίχο που κοίταζε προς την ανατολή. Όταν γύρι-

ζαν στο σπιτί από την εκκλησία, ξεκρεμούσαν τον παστό, έβγαζαν τα κουλούρια κι έσπαζαν το μεγαλύτερο στο κεφάλι του γαμπρού. Ύστερα έστρωναν το σεντόνι πάνω στο κρεβάτι, καθόταν η νύφη κι έλεγαν τις μαντινάδες. Το έθιμο αυτό δεν επιβίωσε μέχρι τις μέρες μας).

—Φέρετε τσι βασιλικούς κι όμορφους καντηφέδες και στον παστό στολίσετε ρόδα και μενεξέδες.
 —Βασιλικούς κι αρισμαρί, νερατζανθούς και ρόδα φέρετε να κρεμάσουμε εις του παστού τη ρόδα.
 —Σήμερα κάνουν τον παστό με ροδαρές και τέχνη και του καιρού σαν σήμερα να 'ρθούνε κι οι συντέκνοι.
 —Στολίστε τον τον παστό, τω χριστιανώ τ' αντέτι, και του καιρού σαν σήμερα να 'ρθούνε κι οι συντέκνοι.
 —Βάλετε σπούδες του παστού, αμύδαλα, σταφίδες και τα κουλούρια του γαμπρού χρυσάι μου κορασιδες.
 —Τα κουλουράκια του παστού όλα 'ναι μετρημένα μόνο προσέχετε καλά να μη χαθεί κιανένα.
 —Ζαχαροκουλουράκι μου στον πάστο κρεμασμένο —Εις του γαμπρού την κεφαλή θε να σε δώ σπασμένο.
 3. Όταν ο γαμπρός με τους καλεσμένους του φτάνει στο σπιτί της νύφης. (Οι περισσότερες από τις μαντινάδες που ακούγονται αυτή την ώρα, λέγονται με τη μορφή διαλόγου).
 —Ανοίξτε την πόρτα σας να δείτε το γαμπρό μας, τέτοιο σγουρό βασιλικό δεν έχει το χωριό μας.
 —Σγά σιγά μη βιάζεστε κι η πόρτα μας δ' ανοίξει, γιατί 'χει αδερφία και δικούς να σ' αποχαιρετήξει.
 —Ανοίξτε την πόρτα σας τη σιδεροδεμένη, να δούμενη τη νύφη σας την πολυπαινεμένη.
 —Να δούμενη τη νύφη σας, να δείτε το γαμπρό μας κι αν έχετε παράπονο να μας το πείτε ομπρός μας.
 —Δεν έχομε παράπονο γιατί 'ναι παλικάρι

• Συνέχεια στη σελίδα 3

ΔΥΟ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΑ ΒΙΒΛΙΑ

Κ. Γ. ΣΤΕΦΑΝΑΚΗ

1. «ΜΕΡΙΚΑ ΓΛΩΣΣΙΚΑ Η ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ»

Αθήνα 1984

2. «Η ΚΡΗΤΗ ΜΕΣΑ ΑΠΟ ΤΟΝ ΟΜΗΡΟ»

(Ανάτυπο από τη «ΝΕΑ ΕΣΤΙΑ»)

Αθήνα 1985

«ΒΙΑΝΝΙΤΙΚΑ ΝΕΑ»

Μηνιαία Έκδοση στην ύληρεσία
δλων τών Βιαννιτών

Έκδοτης — Διευθυντής
Γ. Δ. ΧΡΗΣΤΑΚΗΣ
Όδός 1866 άριθμ. 110. τηλ. 282.808

Φιλολογική έπιμέλεια κειμένων
Κ. Γ. ΣΤΕΦΑΝΑΚΗΣ

Υπεύθυνος Τυπογραφείου
ΚΩΣΤΑΣ ΚΑΒΒΑΔΙΑΣ
Έβανς 83 (Στοά Μουρτζή) τηλ. 242.040

Ετήσιες συνδρομές

Ίδιωτών δρχ. 200
Κοινοτήτων—Σχολείων — Ένοριών > 300

Εμβόσματα: Γ. Δ. ΧΡΗΣΤΑΚΗ
Έπιστολές γιά τήν ύλη:

Γ. Δ. ΧΡΗΣΤΑΚΗ: 1866 άρ. 110 Έράκλειο

Κ. Γ. ΣΤΕΦΑΝΑΚΗ: Καποδιστρίου 39 Έράκλειο
Χειρόγραφα δημοσιεύμενα ή μή δέν έπι-
στρέφονται. Τά ένυπόγραφα άρθρα έκφράζουν
τις άπόψεις τών συγγραφέων.

ΤΟ ΕΜΠΟΡΙΟ ΤΗΣ ΒΙΑΝΝΟΥ

Πριν ακόμη συνδεθεί η ε-
παρχία με τον αμαξιτό δρό-
μο με τη Χώρα, (Ηράκλειο)
όλη η εμπορική της κίνηση
γινόταν από τις τρεις εμπο-
ρικές σκάλες της νότιας πα-
ραλίας της: τον Κερατόκαμ-
πο, την Άρθη και την Ψαρή
Φοράδα.

Όλα τα χωριά της επαρ-
χίας μας και από τα
χωριά της Εμπάρου Κα-
ραβάδα, Αυλή και Κασσά-
νοι, αλλά και ο Σκιναίος με
τ άλλα γύρω χωριά, εμπο-
ρεύονταν από τις εμπορικές
σκάλες της επαρχίας Βιάν-
νου. Όλα τα εγχώρια αγα-
θά, λάδια, πυρήνα, χαρού-
πια, κίτρα, κάρθουνα και
ό,τι άλλο είχαν εξαγονταν
από τη νότια παραλία της
Κρήτης.

Οι εμπορεύμενοι της κά-
θε εμπορικής σκάλας είχαν
μεγάλες αποθήκες χτισμέ-
νες, που τις έλεγαν «μαγα-
τζέδες». Εκεί συγκεντρώνον-
ταν όλα τα εμπορεύματα
και κάθε δεκαπέντε μέρες
περνούσε ένα θάπυρι που
εμείς το λέγαμε «το γύρου
το θάπυρι», επειδή έκανε
την Κρήτη γύρου - γύρου.
Πάντα ερχόταν γιαλό για-
λό, σταματούσε σε κάθε εμ-
πορική σκάλα, παρέδινε εμ-
πορεύματα, αποικιακά, ξυ-
λεία, κεραμίδια, ό,τι είχε ο
καθένας, και φόρτωνε ό,τι
είχε ο κάθε εμπορεύμενος
να φορτώσει. Οι εμπορεύ-
μενοι του Κερατόκαμπου: ο
Τίτος, ο Παπαμαστοράκης,
που έκανε το μεγαλύτερο
εμπόριο. Αυτός είχε το τη-
λέφωνο κι εμπορευόταν τα
κίτρα με τα οποία δεν ασχο-
λούνταν οι άλλοι.

Ο Πιτοδημήτρης ζω-
ρός και καλός, ο Στέριος
καλός άνθρωπος και τίμιος
έμπορας, Ο Μανέτας μεγά-
λος επιχειρηματίας, ο Στε-
φανάκης και οι Τζαγκουρ-
νήδες μεγάλοι εμποροβιομή-
χανοι.

Αυτός ήταν ο εμπορικός
κόσμος του Κερατόκαμπου
από τις πρώτες δεκαετίες
του σημερινού αιώνα μέχρι
κα το 1940 που ήρθαν οι
Γερμανοί και θρήκαν τις α-
ποθήκες τους γεμάτες και
τις ερήμωσαν.

Το ίδιο και στην Άρθη
με το Γιώργη τον Μπαριτά-
κη, το Χατζάκη, τον Πολέ-
νη και με πολλούς άλλους.
Και στην Ψαρή Φοράδα
γίνονταν τα ίδια.

Η μεταφορά των εγχώρι-
ων αγαθών από τα χωριά
προς την παραλία γινόταν
με μουλαρογάδουρα. Τα
λάδια τα μετέφεραν με «α-
σκιά» που τα φτιάχνανε με
τραγοπροδιές και γιδροπο-

θιές. Στα χωριά υπήρχαν
ορισμένοι άνθρωποι που ή-
ξεραν να επεξεργάζονται
τις προδιές και να φτιά-
χνουν ασκιά.

Μόλις γδέρνανε την αίγα
ή τον τράο, γυρίζαν την
προδιά ανάποδα, την έτρι-
θαν με αλάτι και ξίδι και
την άφηναν κανένα μήνα να
ψηθεί. Έπειτα έπλεκαν ένα
τρίκλωνο κουβλί με λινάρι
και τα πόδια τά 'δεναν οφι-
χτά με οργιά. Αυτά τα λέ-
γανε μπουζάνια. Ο λαϊμός
ήταν ο πόρος του ασκιά.
Με αυτά μεταφέρονταν όλα
τα λάδια της Κρήτης στα
πλησιέστερα αγοραστικά
κέντρα.

Κάθε Κυριακή είτε μεγά-
λη σκόλη οι χωριανοί στα-
ματούσαν την εποχιακή τους
εργασία για να γιορτά-
τάσουν τη σκόλη και να ξε-
κουραστούν. Τότε πήγαιναν
και φόρτωναν στα μουλαρο-
γάδουρα καθένας τα δικά
του (λάδι, πυρήνα, χαρούπι
κίτρα) και τα πήγαιναν
στην αγορά. Άλλοι μετέφε-
ραν τα δικά τους και άλλοι
φόρτωναν από τους εμπο-
ρευόμενους με «κιρά». Φόρ-
τωνε το γάιδαρο του, τον
πήγαινε στον έμπορο που
τούλεγε «ζύγισε το φορτίο»
και πληρωνόταν μια κοσά-
ρα την οκά. Πηγαίνοντας
100 οκάδες πυρήνα, έπαιρ-
νες 20 δραχμές κιρά - αγό-
ραζες δυο οκάδες σταρένια
παξιμάδια. Το θράδυ γύρι-
ζε στο σπίτι του χαρούμι-
νο, γιατί κρατούσε σίτινο
ψωμί και είχε και η γρα-
του θράσει μια καραντανιά
θρούβες και την κάνανε πα-
τάρι.

Καθημερινά όλοι οι χω-
ματένιοι γαΐδουρόδρομοι
ήσαν γεμάτοι στρατολάτες
άλλοι πήγαιναν και άλλοι
γυρίζαν. Και οι εμπορικές
σκάλες παρουσίαζαν ζωηρή
κίνηση, αγοράζοντας τα εγ-
χώρια προϊόντα και που-
λώνοντας τα δικά τους.

Όλα αυτά γίνονταν μέχρι
τότε που ήρθαν οι Γερμανοί
και τα ρήμωσαν. Οι μαγα-
τζέδες ήσαν κατάφορτοι α-
πέ λάδια, χαρούπια, κίτρα,
κάρθουνα, εμπορεύματα και
πολλά άλλα πράγματα. Όλα
αυτά τα εγκατέλειψαν οι
εμπορεύμενοι κι έφυγαν
γυρίζοντας στα σπίτια τους
και προσπαθώντας να σω-
θούν από των Γερμανών την
εκτέλεση.

Οστόσο έπεσε πείνα και
πήγαιναν οι χωρικοί, έφερ-
ναν στους Γερμανούς αυγά,
κρεμύδια και πατάτες - α-
πό λίγα - και φόρτωναν
τους γαΐδάρους χαρούπια
ή ό,τι άλλο θέλανε.

Μετά τη φυγή των Γερ-

ΙΣΤΟΡΙΚΑ, ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΑ ΚΑΙ ΑΛΛΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΗΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΒΙΑΝΝΟΥ

(Γραμμένα το 1940)

Το χωριό μου Άγιος Βασίλειος

του αείμνηστου Γεωργίου Εμμ. Χατζάκη

Μετά τη δημοσίευση των ιστορικών, λαογραφικών κ.ά. στοι-
χείων του μακαρίτη Γιώργου Χ. Αγγουράκη, που αφορούν την
Κάτω Βιάννο και εν μέρει την Άνω Βιάννο και τον Χόνδρο,
συνεχίζουμε σήμερα με την εργασία του Γεωργίου Εμμ. Χατζά-
κη από τον Άγιο Βασίλειο, που εκτελέστηκε από τους Γερμα-
νούς στις 14)9)1943 μαζί με τον πατέρα του και τον άντρα
της αδελφής του Θάλειας Δημήτριο Κονδυλάκη. Η δημοσίευση
των εργασιών των δυο αγαπημένων φίλων και συμμαθητών
μου, ας θεωρηθεί μια μικρή αλλά τιμητική προσφορά στη μνή-
μη τους.

Σημειώνουμε ότι η δημοσίευση γίνεται όπως είναι το κείμε-
νο χωρίς διορθώσεις, εκτός από σπανιότατες περιπτώσεις και
όπου είναι εντελώς απαραίτητο.
Κ. Γ. Στεφανάκης

Το χωριό μου ευρίσκεται
εις το μέσον της επαρχίας
Βιάννου προς το νοτιανατολι-
κόν μέρος αυτής. Εις το βο-
ρειανατολικόν μέρος αυτού
ευρίσκεται το χωριόν Πεύκος,
εις το βόρειον τα χωρία Κεφα-
λοβρύσι, Αμυρά και ολίγον χα-
μηλότερον τούτων το χωριόν
Κρεββάτας. Είναι το υψώσι-
μον της επαρχίας μας, διό-
τι έχει πολλά φυσικά κάλλο-
νάς. Κείται εις το μέσον δύο
κοιλάδων επί μικρού λοφίσκου
έχει ευρύν ορίζοντα όσον κά-
νενα άλλο χωριόν από τα πέ-
ριξ ίσως και της επαρχίας. Αι

κοιλάδες, εις το μέσον των ο-
ποιών ευρίσκεται, είναι καπά-
φυτοι από ελαιόδενδρα και άλ-
λα οπωροφόρα δένδρα.

Αι κοιλάδες αύται διαρρέον-
ται από μικρούς ποταμούς, οι
τινες είναι στολισμένοι από
πλατάνους, λεύκας, ροδοδά-
φνας, μυρσίνας. Έχει πολλάς
πηγάς και μέρη μαγευτικώτα-
τα τα οποία θαυμάζουν όλοι
οι ξένοι όσοι τυχόν επισκέφη-
σαν τούτο έκαμε δε πολύ κα-
λά εκείνος όστις πρώτος έθη-
κε τον θεμέλιον λίθον εις το
χωριόν μου, διότι όντως το
μέρος ήτο κατάλληλον δια να

κατοικήσουν άνθρωποι, επει-
δή και υγιεινόν μέρος είναι
και αρκετά προσοδοφόρον.

Το χωριόν μου ήτο αρχαία
Ελληνική κώμη, τούτο δε μας
το φανερώνουν διάφορα μνη-
μεία αρχαίων Ελλήνων, τα ο-
ποία ευρίσκονται εις την Άρ-
βην περιφέρειας Αγίου Βασιλεί-
ου, απεχούσης τούτου περί
την μίαν και ημίσειαν ώραν.
Εκεί ευρέθη ο τάφος του βα-
σιλέως, ούτινος η μία πλευρά
ευρίσκεται ως Αγία Τράπεζα
εις τον ναόν Αγίου Βασιλείου,
το δε κάλυμμα αυτού μετεφέρ-
θη εις το μουσειόν του Λονδί-
νου με γράμματα επάνω και με
αρίστην επεξεργασίαν, το ο-
ποϊόν, δυστυχώς, επώλησαν
αγράμματοι τινές χωρικοί μη
γνωρίζοντες την αξίαν αυτού
εις Αγγλικόν τι πλοϊόν αντί ο-
λίγων χρημάτων και ολίγης πυ-
ρίτιδος, προ ογδοήκοντα και
πλέον ετών.

Το χωριό μου από τους αρ-
χαιούς εκαλείτο Αρχοντοχώρι
όπως λέγουσιν οι γέροντες κα-
τόπιν κατελήφθη υπό των Α-
ράβων όπως και όλη η Κρήτη,
έπειτα δε υπό των Ενετών.
Ούτοι δε το ονόμασαν κατό-
πιν Άγιον Βασίλειον από τον
φερόνυμον ναόν αυτού Άγιον
Βασίλειον, όστις ανεκαινίσθη
το 1848. Υπάρχουν δε οικογέ-
νεια ακόμη Ενετών εις το χω-
ριό μου όπως η οικογένεια
Νετάρου, οι σημερινοί Νοδά-
ροι λεγόμενοι, επίσης και η
Ελληνική οικογένεια Καλλέρ-
γη ήτις ήτο επί Ενετών. Υπάρ-
χουν δε και τα ερείπια ιστορι-
κού παλατιού εις το οποίον
κατώκει ο λεγόμενος Άρχος.

Λέγεται δε κατά την παρά-
δοσιν ότι εκεί που ηργάζετο
το εργοζήριόν της η σύζυγος
του Άρχου, ήκουσε μίαν φω-
νήν να λέγη «Τούρκοι, Τούρ-
κοι», ήτις αμέσως μετέβη εις
το διαμέρισμα του συζύγου
της και του αναγγέλλει το γε-
γονός, αυτός δε λαβών το τη-
λεσκόπιον και είδε πλήθος
Τούρκων να έρχεται, οίτινες
είχον αποβιβασθή εις την πα-
ραλίαν Άρβης. Πράγματι δε
τότε κατελήφθη υπό των
Τούρκων όπως και όλη η Κρή-
τη, παρέμεινε δε Τουρκική μέ-
χρι το 1898.

Υπάρχει δε ακόμη και το
οίκημα το λεγόμενον κονάκι,

το οποίον εχρησίμευεν ως δι-
καστήριον, εις το οποίον εδί-
καζεν ο Τούρκος δικαστής ο-
νομαζόμενος Καούκης, διότι
όπως λέγουν οι γέροντες εδώ
ήτο το κέντρον των περιχώ-
ρων.

Υπάρχει επίσης και το οίκη-
μα εις το οποίον έκαυσαν
τους Τούρκους οι αρχηγοί
Παπα-Μιχαλάκης αρχηγός του
χωριού, και Χατζη - Αναγνώ-
στης, αρχηγός Σύμης. Τους
έκαυσαν δε, διότι όταν ήλθον
εξ Ηρακλείου οι Τούρκοι δια
την συγκομιδήν των ελαιών
δεν έφερον δε τας γυναίκας
των διότι ήλθον σκοπόν έχον-
τες όχι την συγκομιδήν των
ελαιών αλλά την σφαγήν των
κατοίκων του χωριού, αλλά ο
αρχηγός ενοήσας τούτο έγρα-
ψε στον αρχηγόν της Σύμης
την εξής συνθηματικήν πρότα-
σιν «έλα εις τον Άγιον Βασι-
λειον να ίδωμεν τι θα κάμω-
μεν τους κριούς που έχομεν
μαζί». Εκείνος τον απήντησε
«Μάζευσέ τους εις μίαν μάν-
δραν και ειδοποίησέ με». Από
τότε ο Καπετάνιος άρχισε να
φέρειται φιλικώς προς τους
Τούρκους και μίαν ημέραν
τους παρεκάλεσε να έλθουν εις
την οικίαν του δια να φάγουν
και να διασκεδάσουν, πράγμα-
τι δεν ήλθαν και ούτος ειδο-
ποίησεν τον Χατζη - Αναγνώ-
στην και ήλθε με τα παλληκά-
ρια του και κατέκαυσαν τους
Τούρκους και έτσι δεν επρό-
φθασαν να εκτελέσουν τους
δολιούς των σκοπούς. Έκτοτε
δε ουδείς Τούρκος ετόλμησεν
να κατοικήση εις το χωριόν
μου, και το δικαστήριον μετε-
φέρθη εις την κωμόπολιν Βιάν-
νου, όπου και παρέμεινε μέχρι
της απελευθερώσεως της Κρή-
της.

Άπαντα ταύτα είναι αφηγή-
σεις γερόντων, διότι έγγραφα
δυστυχώς δεν υπάρχουν.
(Συνεχίζεται)

ΠΑΡΑΛΙΑΚΟΙ

ΟΙΚΙΣΜΟΙ ΤΗΣ ΒΙΑΝΝΟΥ

● Συνέχεια από τη σελίδα 1

ρατηρείται ευτροφισμός και
βολότης της θάλασσας στο
τιμήμα αυτό. Η αλιεία που
ασκείται στην περιοχή δεν ε-
ξυπηρετείται από κατάλληλη
εγκατάσταση (οσμές, έλλι-
ψη ασφάλειας για τα σκάφη
κλπ.). Από την περιοχή γί-
νεται παράνομα αμοληψία
με αποτέλεσμα την διατάρα-
ξη της οικολογικής ισορροπι-
ας. Η περιοχή έχει ανάγκη ά-
μεσης ρύθμισης και προστα-
σίας.

● ΨΑΡΗ ΦΟΡΑΔΑ:

Η ποιότητα των νερών εί-
ναι πολύ καλή. Στην περιοχή
καλλιεργούνται πρώιμα κη-
πευτικά. Τα τελευταία χρό-
νια παρατηρείται τουριστι-
κή ανάπτυξη με την δημιουρ-
γία παραθεριστικού αυθαί-
ρετου οικισμού.

● ΤΕΡΤΣΑ

Παρατηρείται μικρή οικι-
στική συγκέντρωση κύριας
κατοικίας εξαιτίας της καλ-
λιέργειας στις περιοχές πρώ-
μιων κηπευτικών...

Μαντινάδες του γάμου

● ΣΥΝΕΧΕΙΑ από τη σελ. 2

- κι είναι κι η ύψη όμορφη και δα γενούν ζευγάρι.
- Δεν έχομε παράπονο, ο Θιός που το κατέχει,
κι η πολυπαιμένη μας όλες τσι χάρες τό' έχει.
- Μάλαρα παίρνετε άδολο, δεν είναι δολωμένο
λαγάρισμα τση αρχοντιάς, κορμί χαριτωμένο.
- Μη μας τπνε μαλώνετε, μη μας τπνε χολιάτε,
γιατί ναι παραπανιάρου και δα παραπονάται.
- Δε σας τπνε μαλώνομε, δε σας τπνε χολιούμε,
μα να τση παραγγείλετε να κάνει ό,τι τση πούμε.
- Δε σας τπνε μαλώνομε, το σόι μας δεν το 'χει
μόνο δα την προσέχομε ρόδο να ξεφαντώσει.
- Δε σας τπνε μαλώνομε, δε σας τπνε χολιούμε
σαν το σγουρό βασιλικό δα την παρακρατούμε.
- Θωρείτε πως την παίρνετε και να τπνε χαρείτε
κι απού τα χέρια τζη τα δυο πολλά καλά να δείτε.
- Το κυπαρίσσι που 'ρθενε σήμερα στην αυλή σας
πρώτα του δώστε την ευκή κι ύστερα το παιδί σας.
- Έλα, γαμπρέ, και φίλησε τση πεθεράς το χέρι
χρυσό το τριαντάφυλλο που δα σου δώσει ταίρι.
- Ανοιζετε τσι πόρτες σας σ' Ανατολή και Δύση
να ποδεχτείτε το γαμπρό, τ' όμορφο κυπαρίσσι.
- Σας παίρνομε τη ροδαρά ομάδα με τη ρίζα,
που απλώναν οι γειτόνισσες τα ρούχα και μυρίζα.
- Σήκω, κερά και ρήγισσα κι αρχόντισσα μεγάλη,
να ποδεχτείτε τη συντροφιά απού 'ρθε να σε πάρει.
- Σηκώσου, πετροπέδικα, τίνανε τα φτερά σου,
ασ' τα κλειδιά τση μάνας σου κι άμε να βρεις δικά σου.
- Σήκω κι αποχαϊρέτηξε το σπίτι του κυρού σου
κι άλλο καλύτερο δα βρεις στη συντροφιά τ' αντρού σου.

ΣΥΝΕΧΙΖΕΤΑΙ

Το τάξιμο του Αρβανίτη

Ένας Αρβανίτης επάνω
στην αντάρα της μάχης είπε:
«Παναγία μου, βοήθησέ με
να γυρίσω ζωντανός στο χω-
ριό μου και σου τάξω να που-
λήσω το γάιδαρό μου και ό,
τι πάρω να τα χαρίσω στην
εκκλησία σου στο Σκούταρι».
Ο πόλεμος τελείωσε. Ο Αρ-
βανίτης επέστρεψε στο χωριό
του. Αλλ' ό,τι κανείς υπόσχε-
ται μπροστά στον κίνδυνο, το
ζυγίζει μια ή δυό φορές όταν
ο κίνδυνος με το καλό περάσει.
Ο Αρβανίτης μας μετανούσε
για την υπόσχεση που έδωσε
τόσο επιπόλαια, αλλα φοβό-
ταν και να φανεί ασυνηθής
στο τάμα του. Η ευστροφία

του όμως τον βοήθησε να
βγει από αυτό τα αδιέξοδα.

Ένα ωραίο πρωί εμφανί-
στηκε στο παζάρι με το γαΐ-
δουρι και τον πετεινό του και
άρχισε να διαλαλεί:

— «Εδώ η μεγάλη ευκαιρία!
Είκοσι μια λίρες το γαΐδουρι
και ο πετεινός μαζί. Μια λίρα
το γαΐδουρι και είκοσι ο πε-
τεινός, χωριστά δεν δίδονται»

Η τιμή ήταν καλή και γρή-
γορα παρουσιάστηκε αγορα-
στής. Ο Αρβανίτης έτρεξε να
χαρίσει τη λίρα που πήρε α-
πό την πώληση του γαΐδα-
ρου στο ταμείο της εκκλησίας
σύμφωνα με το τάμα που είχε
κάμει. Τις άλλες είκοσι λίρες
τις κράτησε για τον εαυτό
του και έτσι έλυσε το ζήτημα
χωρίς να ζημιωθεί.

15—5—1940

Δημ. Αν. Μαθιουδάκης
(Το παραπάνω βρήκα ψά-
χνοντας το αρχείο του μα-
καρίτη του πατέρα μου και
θεώρησα καλό να το δημο-
σιεύσω στα Β.Ν.)

ΕΜΜ. ΜΑΘΙΟΥΔΑΚΗΣ

μανών η επαρχία συνδέθηκε
με αυτοκινητόδρομο με τη
Χώρα. Τόσο το εμπόρευμα,
όσο και οι εμπορεύμενοι
της νότιας παραλίας της
Κρήτης και της Βιάννου φυ-
σικά... πέθαναν.

Γενάρης του «85»
ΝΙΚΟΣ ΑΝΔΡΕΑ
ΘΕΟΔΟΣΑΚΗΣ

ΕΡΩΦΙΛΗ
ΚΕΝΤΡΟ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΝ
— ΧΟΡΟΣ ΓΛΕΝΤΙ — ΔΙΑΣΚΕΔΑΣΗ — ΣΥΝΕΣΤΙΑΣΕΙΣ
— ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΕΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ — ΓΙΑ 600 ΑΤΟΜΑ
Σκοπευτηρίου 12 - Κάραβελ - (Φορμίνος και Δαμάρεως)
Τηλέφωνο: 75.11.916
ΜΑΝΩΛΗΣ ΑΝΑΣΤΑΣΑΚΗΣ, ΝΙΚ. ΚΑΙ ΒΑΣ.
ΣΤΑΥΡΑΚΑΚΗΣ, ΣΤΕΛΙΟΣ ΧΑΙΡΕΤΗΣ

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

● Συνέχεια από τη σελίδα 1
πρόταση, που συμπίπτει σε πολλά σημεία μ' εκείνη των Τεχνικών Υπηρεσιών. Περιμένουμε προτάσεις και άλλων συναρχιωτών καθώς και τη γνώμη του Κοινοτικού Συμβουλίου Βιάννου.

Ωστόσο, επειδή ο χρόνος τρέχει και ο κίνδυνος από μια δυνατή βροχόπτωση μετά 7—8 μήνες να διακοπεί και πάλι η κίνηση των τροχοφόρων προς την αγροτική περιοχή νότια του χωριού, επιβάλλεται να παραχωρηθεί η αναγκαία πίστωση στην Κοινότητα Άνω Βιάννου για την κατασκευή δυο τεχνικών έργων που χρειάζονται και την ολο-

κλήρωση του δρόμου κάτω από το Γυμνάσιο. Από το 1.000.000 δρχ. που η απαντητική επιστολή των Τεχνικών Υπηρεσιών προς τα Β.Ν. αναφέρει ότι υπάρχει στη διάθεση της Κοινότητας, όπως βεβαιώνει ο πρόεδρος της Κοινότητας το μεγαλύτερο μέρος έχει ήδη καταναλωθεί στις εργασίες που γίνονται από καιρό στο δρόμο προς τον Κερατόκαμπο.

Γι' αυτό είναι αναγκαία η χορήγηση νέας πιστώσεως και η μελέτη για τα δυο τεχνικά έργα, καθώς και η ολοκλήρωσή του πριν αρχίσει ο νέος χειμώνας.

Παραιτηθείτε, κ. Πρόεδρε του Χουμεριού

Οι στήλες αυτές αναφέρονται συχνά στο δρόμο Ηράκλειο — Βιάννος. Μεταφέρουν το αίτημα όσων τον διασχίζουν και βασικά των συναρχιωτών μας για βελτίωσή του, πολλές φορές και την αγανάκτησή τους για την κατάσταση που βρίσκεται. Δεν παραλείπουν όμως και τη διατύπωση κάποιων ικανοποιήσεων για την έστω και τμηματική βελτίωσή του.

Σταματούν όμως σήμερα στο τμήμα που βρίσκεται μέσα στον οικισμό της Κοινότητας Χουμεριού. Λακούβεις — παγίδες, που η μια διαδέχεται την άλλη. Μόνιμη κατάσταση. Όσοι περνούν τακτικά το δρό-

μο αυτό, ποτέ δεν τον θυμούνται σε καλή κατάσταση έστω για 4—5 μήνες. Γιατί; Φταίει το έδαφος ή ο τρόπος της επισκευής τους;

Οι περαστικοί καλούν τον πρόεδρο της Κοινότητας με διάβημά του στις Τεχνικές Υπηρεσίες της Νομαρχίας ν' αξιώσει την άμεση και σωστή βελτίωση του κομματιού από την είσοδο ως την έξοδο του οικισμού της Κοινότητας. Δεν παραλείπουν να ζητούν από τον πρόεδρο, το διάβημά του να είναι έντονο μέχρι προειδοποίηση για υποβολή της παραίτησής του σε ένδειξη διαμαρτυρίας.

Κακά σημάδια

Όπως έγινε γνωστό, τη Μ. Παρασκευή διαρρήκτες έδρασαν στην Ψαρή Φοράδα και στο Φαφλάγκο. Σχετικά είναι και το παρακάτω δημοσίευμα της εφημ. «Αλλαγής» (17—4—1985):

«Τη Μ. Παρασκευή, άγνωστοι έκλεψαν από το σπίτι του Εμμ. Συγγελάκη 42 χροώνων, κατοίκου Φαφλάγκο, 350.000 δρχ., ένα βιβλιόριο με καταθέσεις στην Α.Τ.Ε. 1. 100.000 δρχ. και δύο ακόμη βιβλιόρια με καταθέσεις 155.000 δρχ.

Εξ άλλου από το σπίτι του Ι. Χρηστάκη 48 χροώνων από το Φαφλάγκο έκλεψαν 37.000 δρχ.

● Την ώρα της Ανάστασης εξάλλου, έδρασαν διαρρήκτες στην περιοχή Ψαρή Φοράδα, όπου πήγαν σε σπίτια κι έκλεψαν χρήματα και χρυσασφικά.

Συγκεκριμένα:
— Από το σπίτι του 53χρο-

νου Πολύβιου Πετσάκη πήραν 35.000 δρχ.

— Από το σπίτι της Μαρ. Μιχελινάκη 65 χροώνων, 12.000 δρχ. και

— Από το σπίτι του 23χρονου Μιλτ. Καλογιαννάκη, χρυσασφικά άγνωστης αξίας».

Οι παραπάνω πράξεις είναι πολύ ανησυχητικές για τη φιλήσυχη περιοχή του Καλαμιού, μα και όλης της επαρχίας. Σπάνιες οι τέτοιες πράξεις. Άν εξαιρέσει κανείς την κλοπή του χρηματοκιβωτίου του Συνομού της Βιάννου πριν από πολλά χρόνια και την απόπειρα που έγινε πρόπερσι στο Συνομό της Άρβης, δεν έχει σημειωθεί τίποτε άλλο στην περιοχή. Γι' αυτό οι κάτοικοι και οι Αρχές θα πρέπει να καταβάλουν προσπάθεια για την ανακάλυψη και την παραδειγματική τιμωρία των δραστών. Το κακό πρέπει να χτυπηθεί στη ρίζα του, για να μην επαναληφθεί.

Οι γιορτές του Πάσχα

● Συνέχεια από τη σελίδα 1
ποχή της θλάστησης και των λουλουδιών, της αρμονίας των αρωμάτων και των χρωμάτων, καθώς και της ασύλληπτης μουσικής των πουλιών, είναι πραγματική Ανάσταση, συνδυασμένη με την Ανάσταση της φύσης και του ξεχειλισματος της ζωής.

Και στη σκέψη μας έρχονται οι αριστουργηματικοί στίχοι του Σολωμού:

Έσθη' ο έρωτας χορό με με τον ξανθόν Απρίλη, κι η φύσις ήθερε την καλή και τη γλυκειά της ώρα, και μες στη σκιά, που φούντωσε και κλει δροσιές και μύσχους, ανάκουστος κηληθισμός και λιποθυμισμένος. Νερά καθάρια και γλυκά, νερά χαριτωμένα, χύνονται μες στην άβυσσο τη μοσχοβολισμένη, και παίρνουνε το μύσχο της, κι αφήνουν της δροσιά τους, κι ούλα στον ήλιο δείχνοντας τα πλούτια της πηγής τους

τρέχουν εδώ, τρέχουν εκεί, και κάνουν σαν αηδόνια. (Διον. Σολωμού, «Ελεύθεροι Πολιορκημένοι», Σχεδιάγραμμα Γ', 6, ο Πειρασμός)

Το Πάσχα είναι γιορτή της Άνοιξης και των λουλουδιών, γιορτή ολάκερης της φύσης, που και άθελά τους οι άνθρωποι χαίρονται την ομορφιά και ρουφούν ως τα τριςθάθα της ψυχής τους το μυρωμένο αέρα που δυνάμωνει και ξανανιώνει όλους τους ζωντανούς οργανισμούς και τους κάνει να νοιώθουν ανείπωτη χαρά και άμετρη αγαλλίαση.

Η γιορτή της Λαμπρής, αρμονισμένη με τον ελληνικό γαλάζιο ουρανό, το γελαστό ήλιο, το οργιαστικό ξεφάντωμα της φύσης και τη μακρόχρονη ανθρώπινη προσμονή, που ζητά να ξεφύγει από τη χειμωνιάτικη νάρκη, σ' ένα ξεφάντωμα χαράς, είναι η γιορτή που ταιριάζει πιο πολύ στο χαρακτήρα και την ψυχρότητα του Έλλη-

Τα γεγονότα του 1943 στην επαρχία μας

● Συνέχεια από τη σελίδα 1

κη στις 20 του Σεπτεμβρίου. Πέρασαν έξι μέρες χωρίς να νένα αποτέλεσμα για την τύχη των κρατουμένων στο Γυμνάσιο. Στις 26 του Σεπτεμβρίου πρωί φθάνει στην Βιάννο ο Σεβασμιότατος Πέτρος Διονύσιος με δύο Γερμανούς αξιωματικούς και κατευθύνονται στο Γυμνάσιο. Μετέφεραν την διαταγή του Στρατηγού Μύλλερ για την απελευθέρωση των κρατουμένων. Στο προαύλιο του Γυμνασίου, παρουσία του Γενικού Διοικητού Κρήτης κ. Πασαδάκη, του Νομάρχη Ηρακλείου κ. Ξανθάκη, του Διοικητού Χωροφυλακής κ. Πωλιουδάκη, του Σεβασμιότατου Ευγενίου Φαλιδάκη και πολλών Βιαννιτών, ο Γερμανός Μπρόγερ ανακοινώνει στους κρατουμένους την απελευθέρωσή τους. Μίλησαν ακόμη ο Γενικός Διοικητής Κρήτης, ο κ. Νομάρχης και ο Σεβασμιότατος Διονύσιος. Μιλώντας στο τέλος ο δικηγόρος Στειακάκης τους ευχαρίστησε εκ μέρους των κρατουμένων και την μεσημβρία περίπου γίνεται η απελευθέρωση των ομήρων και όλοι με χαρά επιστρέφουν στα χωριά τους πλην του Εμμ. Ι. Σωχωράκη, πρώην προέδρου της Κοινότητας Καλαμιού, που κρατείται και στέλνεται στην Αγιά.

ΠΟΣΟΙ ΘΑ ΨΗΦΙΣΟΥΝ

ΣΤΙΣ 2 ΙΟΥΝΙΟΥ

Οι εγγεγραμμένοι ψηφοφόροι, που θα πάρουν μέρος στις εκλογές της 2 Ιουνίου, είναι σε όλη την Ελλάδα: 7.661.588 (3.779.757 άνδρες και 3.881.831 γυναίκες).

Στην Κρήτη οι ψηφοφόροι είναι:

182.152 στο Ηράκλειο (άνδρ. 91.018, γυναίκες 91.134)
108.919 στα Χανιά (άνδρες 55.027, γυναίκες 53.892)
62.602 στο Ρέθυμνο (άνδρες 31.751, γυναίκες 30.851)
66.655 στο Λασιθί (άνδρες 32.673, γυναίκες 33.982)

Στην επαρχία Βιάννου:

Άγ. Βασίλειος γραμμένοι 751
Αμυρά » 766
Άνω Βιάννος » 1.692
Βαχός » 313
Καλάμι » 526
Κάτω Βιάννος » 276
Κάτω Σύμη » 320
Κεφαλοβρύσι » 435
Πεύκος » 397
Συκολόγος » 567
Χόνδρος » 601
Σύνολο 6.644

Οι λόγοι της κρατήσεως ήταν η διαμάχη μεταξύ αυτού και του προέδρου Γεωργ. Παπαδάκη, όπως ισχυρίζεται ο Σωχωράκης. Το αληθές ήταν ότι σαν πρόεδρος της Κοινότητας έστειλε έγγραφια στους Γερμανούς και εδούλευαν στα Λινοκάμπια(4) κάθε εβδομάδα. Ορισμένους έστειλε συνέχεια. Εκεί εβρήκαν τον γκεσταπιτή Φλουργιά, που επιστατούσε στα έργα στα Λινοκάμπια και τον παρακάλεσαν να τον πληρώσουν να τους απαλλάξει από την εγγαρεία. Συμφώνησαν να του δώσουν 40.000 δρχ. και έξι οκάδες όσπρια. Του τα έδωσαν ο Ιωάννης Γ. Τσαγκατάκης, ο Ιωάννης Μ. Μιχελινάκης, ο Μιλτιάδης Σπανουδάκης και πολλοί άλλοι που δεν τους θυμάμαι. Ο πρόεδρος όμως τους έβαλε πάλι στην κατάσταση. Του Ιωάννη Γ. Τσαγκατάκη εξήγησε να του κάνει ένα ημερομίσθιο να του καλλιεργήσει ένα κτήμα με τα αροτρίωντα ζώα. Αυτός αρνήθηκε και τον ξαναβάζει στην εγγαρεία. Όταν τους είδε ο Κ. Φλουριάς (και τους ρώτησε) γιατί ξαναπήγαν, του κατήγγειλαν ότι ο πρόεδρος τους ζήτησε να του κάνουν ο καθένας ένα ημερομίσθιο για να τους απαλλάξει. Λέει αναπάτε στα σπίτια σας και πέστε του ότι θα τον εκδικηθώ».

Αυτά του τα είπε ο Εμμ. Σ. Σπανουδάκης, που τον κάλεσαν στην Βιάννο οι Γερμανοί για ανάκριση. Την αναφέρουμε στας αρχές του βιβλίου αυτόγραφο του ίδιου του Σπανουδάκη.

(Αργότερα έγινε Λαϊκό Δικαστήριο στο Καλάμι από την Κοινοτική Επιτροπή του ΕΑΜ, την Επαρχιακή Επιτροπή και εκπροσώπους του ΕΛΑΣ στην θέση Κλησίδα... (5) κατηγορούμενοι οι δυο πρόεδροι Σωχωράκης και Παπαδάκης... (6) θα γράψωμε στη συνέχεια. Γι' αυτό θέλω να δημοσιευθεί η

ΑΡΧΑΙΡΕΣΙΕΣ

Στις 13 του Απριλίου πραγματοποιήθηκε Γενική Συνέλευση του Πολιτιστικού Συλλόγου Συκολόγου και ασχολήθηκε με τα θέματα:

- 1) Απολογισμός Δ.Σ.
- 2) Αρχαιρέσιες.

Στην αρχή της συνεδρίασης ο πρόεδρος του συλλόγου κ. Γιανναδάκης έκανε ένα σύντομο αλλά αρκετά ενημερωτικό απολογισμό για το έργο που προσέφερε ο σύλλογος τα δυο πρώτα χρόνια λειτουργίας του και ο ταμίας κ. Στρατάκης αναφέρθηκε στην οικονομική πορεία του.

Στην συνέχεια η συνέλευση, αφού ανέκρινε όλα όσα έγιναν και τα οποία βρήκε πραγματικά σημαντικά, έκανε την ευχή και η επόμενη διοίκηση να εργαστεί με τον ίδιο ζήλο για την πραγμάτωση όλων των στόχων του Συλλόγου.

Επακολούθησε η διαδικασία των εκλογών και εκλέχτηκαν οι παρακάτω:

1. Για το Δ. Σ. που συγκροτήθηκε σε σώμα την επομένη οι:

Πρόεδρος: Γεώργιος Γιανναδάκης
Αντ'δρος: Μαν. Γελασάκης
Γραμμ.: Μιχ. Γιανναδάκης
Ταμίας: Βαγγ. Στρατάκης
Μέλη: Μιχ. Πλουμάκης, Βαγγελία Ζαχαράκη, Γιάννης Γιανναδάκης.

Αναπληρωματικά:
Γιάννης Χριστοδουλάκης,
Μαρία Παπαδογιαννάκη.

2. Για την Εξελεγκτική Επιτροπή:

Μαρία Μαθιουδάκη, Γιάννης Μεθυμάκης, Νικ. Ζαχαράκης.

Αναπληρωματικός:
Γιάννης Χαλκιαδάκης.

μαρτυρία του κ. Εμμ. Σπανουδάκη στους Γερμανούς όπως την έγραψε ο ίδιος).

Μετά λίγες μέρες πήγε στα Χανιά ο γιός του Ιωάννης Σωχωράκης. Τον βρήκε στη φυλακή και του (είπε): «Όταν πιάς στο χωριό, να βάλεις κανένα που να παρακαλέσει τον πρόεδρο Παπαδάκη να σου δώσει ένα πιστοποιητικό ότι ήμουν στο Λαϊκό Κόμμα και εψήφισα εκεί, και όπως μου υποσχέθηκαν, τότε θα με αφήσουν ελεύθερο οι Γερμανοί». Ήρθε στο χωριό και παρακάλεσε τον Γιάννη Γ. Τσαγκατάκη να πεί στον πεθερό του πρόεδρο Παπαδάκη να του δώσει ένα τέτοιο πιστοποιητικό. Το πιστοποιητικό του το έδωσε αμέσως χωρίς αντίρρηση και αποφυλακίζεται, του δίνουν δε και άδεια για την εμπορία τοιγάρων και άλλων ειδών εμπορίου.

1. με καλέγει = με καλέι, με φωνάζει

2. μόνο = παρά μόνο

3. δηλ. το Γ. Παπαμαστοράκη (Γερούλιανό)

4. Περιοχή μεταξύ των χωριών Κάτω Βιάννου και Μάρθας

5, 6. δυσανάγνωστα

(συνεχίζεται)

ΜΙΑ ΑΠΑΝΤΗΣΗ

Πολλοί από τους συναγωνιστές μου διαβάζοντας την αφήγησή μου μου είπαν ότι αφήγησή μου μου είπαν ότι αφήγησα πολλά γεγονότα της Αντίστασης άγραφα.

Πέρασαν 40 ολόκληρα χρό-

νια και η Εθνική μας Αντίσταση ήταν θαμμένη από τις σκοτεινές δυνάμεις, που έθισαν την αλήθεια και κυριάρχησε το ψέμα. Τότε ήμασταν νέοι γεμάτοι ζωή, αφηφούσαμε το θάνατο για τη λευτεριά της πατρίδας μας, τώρα γεράσαμε, η μνήμη μας έχει αδυνατίσει. Η αναγκαστική σιωπή για την Εθνική Αντίσταση 40 χρόνια μας έκαμε να ξεχάσουμε και πολλά από τα ηρωικά κατορθώματα της δύσκολης αυτής εποχής θα μείνουν άγραφα. Οι συναγωνιστές που θα διαβάσουν την αφήγησή μου, ας με συγχωρήσουν για τις παραλείψεις. Ας συμπληρώσουν κι αυτοί ό,τι θυμούνται, για να μη σβήσει από τη μνήμη του λαού μας το μεγαλειώδες εκείνο έργο του ΕΑΜ. Και να αφήσουμε γραφή την αληθινή ιστορία στα παιδιά μας, στα εγγόνια μας, στις μέλλουσες γενιές, να θυμούνται και να τιμούν τους αγωνιστές και τα θύματα του φασισμού και να αγωνίζονται ολόψυχα μέσα στα Κινήματα Ειρήνης για την εξάλειψη του φασισμού και να φωνάξουν όλοι το «ποτέ πιά πόλεμο»!

Βαγγέλης Μιχελινάκης
Καλάμι Βιάννου, 28—4—85
ΣΗΜ. Στο προηγούμενο μέρος της αφήγησής μου (φύλλο 103 των Β.Ν., σελ. 4) έχει γραφεί το όνομα Ελένη Χα Βροντινάκη, που πρέπει να διορθωθεί στο σωστό: Ελένη Χα Γ. Τσαγκατάκη.

ΓΕΩΡΓΙΚΟΙ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΙ

● Συνέχεια από τη σελίδα 1

Η εκπολιτιστική αυτή επίθεση κατευθυνόταν κυρίως προς τη νεολαία που, επειδή είναι επιρρεπής σε κάθε καινούριο ρεύμα ή ιδέα, θα ανταποκρινόταν περισσότερο στον καινούριο τρόπο ζωής που είχε σκοπό να αναπαράγει την καπιταλιστική ιδεολογία.

Ευτυχώς όμως που η νεολαία μας δεν ανταποκρίθηκε στο κάλεσμα αυτό και δεν έπεσε στην καλοστημένη αυτή παγίδα της αλλοτρίωσης. Οπωσδήποτε όμως χάθηκε πολύτιμος χρόνος και κάμποσοι νέοι μας έπεσαν θύματα αυτής της προπαγάνδας.

Ο Αγροτοβιομηχανικός συνεταιρισμός, που δεν θεωρεί τον άνθρωπο μόνο παραγωγό και καταναλωτή, αναπτύσσει και προάγει την ανθρώπινη δράση σε όλα τα επίπεδα της ανθρώπινης ζωής και ιδιαίτερα στον εκπολιτιστικό, δίνοντας έτσι την παραγωγική διαδικασία με τις πολιτιστικές παραδόσεις του λαού μας, μέσα από τις οποίες προσπαθεί και βρσίζει τη δική του εθνική πολιτιστική ταυτότητα, τη μόνη που τον ολοκληρώνει, τον κάνει ευτυχή και τον δικαιώνει στη ζωή.

6) ΑΡΧΕΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΟΥ

ΝΕΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ

Κυκλοφόρησε νέα Περιοδική Έκδοση με τον τίτλο «ΕΜΕΙΣ». ΔΙΜΗΝΙΑΙΟ ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΟ ΚΑΙ ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ.

Εκδότης του ο συναρχιωτής Γιάννης Δημητρομανωλάκης (Δημηλάς). Σελίδες 32, με πλούσιο περιεχόμενο.

Σημειώνουμε μερικά από τα θέματα του:

Ο άνθρωπος των Χριστουγέννων.
Καλημέρα, ανθρώπινα.
Ο Κύριος Ληστής.
Ο ουρανός που έβρεξε διάλους.

Τοπογραφικό
Ο βοσκός και ο βασιλιάς (ποίημα)

Στους Τρεις Ιεράρχες.
Η Κρήτη άλλοτε και τώρα.
κλπ.

ΑΓΡΟΤΟΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΟ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΣ

Κάθε θεσμός χρειάζεται μια σειρά από αρχές, πάνω στις οποίες θα οικοδομηθεί, θα στηριχτεί, και σύμφωνα με τις οποίες θα λειτουργήσει. Οι αρχές αυτές μπορούν να διακριθούν σε συνεταιριστικές, οικονομικές και αυτοδιαχειριστικές.

1) Συνεταιριστικές αρχές:

α) Η αρχή της ελεοντικότητας ή της ανοικτής πόρτας.

Η συμμετοχή στο συνεταιρισμό είναι απόλυτα εθελοντική. Η εγγραφή στο συνεταιρισμό και η αποχώρησή από αυτόν είναι ελεύθερη σε οποιαδήποτε χρονική στιγμή. Κάνοντας εξαναγκασμός δεν είναι νοητός, εκτός από εκείνον της δημοκρατικής λειτουργίας και της συλλογικής δράσης. Η κύρια δύναμη επηρεασμού είναι τα ευεργετήματα που παρέχει στους συνεταιρισμένους αγρότες.

2) Η αρχή της διατήρησης της ιδιοκτησίας στα μέσα παραγωγής.

(Συνεχίζεται)

Ο ΚΑΙΡΟΣ

Σαν βγάιει ο Μάρτης δυο νερά κι ο Απρίλης άλλο ένα, χαρά σ' εκείνο το ζευγά που 'χει πολλά σπαρμένα.

Μόνο που οι γεωργοί στην επαρχία μας δεν έχουν παρά ελάχιστα σπαρμένα, για να επωφεληθούν τα δυο νερά του Μάρτη και το πολύ ευεργετικό που έπεσε στις 20 του Απριλίου σε αρκετή ποσότητα. Δεν κάλυψε όμως την παραλιακή ζώνη και το ύψος της βροχόπτωσης έφτασε στα 815 χιλ. στην Άνω Βιάννο και 525 χιλ. στον Κερατόκαμπο.

Θα επωφεληθούν όμως οι κτηνοτρόφοι την πλούσια χορτονομή που έχουν δημιουργήσει οι ευνοϊκές συνθήκες.

Στο μεταξύ άρχισε η ανθοφορία στα ελαιόδεντρα, ετοιμάζονται τα περιβόλια για κηπουπτικά οικιακής χρήσης και καθαρίζονται τα θερμοκήπια που τέλειωσε η παραγωγή τους.